

“ที่ของข้าพเจ้าในโลกนี้”

คือการได้อยู่ท่ามกลางประชาชนของข้าพเจ้า นั่นคือคนไทยทั้งปวง”

“The source of my existence in this world is to be among my people, that is, the Thai people.”

[บทความนี้ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาศาสตร์ทหารบก ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๔๙
สิบปีก่อนฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และเป็นปีที่สวรรคต]

ธ เป็นพลังแผ่นดิน เป็นชีวิตของชาติ

Thou art Strength of the Land and Soul of the Nation

พ.อ.หม่อมเจ้าเฉลิมศึก ยุคล

เดือนมิถุนายน ๒๕๔๙ เดือนแห่งการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ดัชนีความสุขมวลรวม (Gross National Happiness) ของคนไทยเพิ่มสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ความแตกแยกในความคิดและการแสดงออกที่มีสาเหตุจากความยุ่งเหยิงทางการเมืองก่อนหน้านี้ยุติลงฉับพลัน กลายเป็นพลังความสามัคคีแห่งการแสดงออกถึงความจงรักภักดี พสกนิกรหลังน้ำตาด้วยความปลื้มปิติในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี แต่ย้อนไป ๖๐ ปีก่อนหน้านี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ ดัชนีความสุขมวลรวมของคนไทยตกต่ำสุดเป็นประวัติการณ์อีกครั้งหนึ่ง พสกนิกรทั่วแผ่นดินหลังน้ำตาด้วยความโทมัสอย่างแสนสาหัส หลังการเสด็จสวรรคตอย่างกะทันหันและเป็นปริศนาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ยุวกษัตริย์แห่งพระราชวงศ์จักรี ในเช้าวันที่ ๙ มิถุนายน ก่อนถึงวันกำหนดเสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสมาพันธรัฐสวิสเพียงไม่กี่วัน ความหวังของไทยทั้งชาติดับวูบลงอย่างกะทันหัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลทรงเป็นความหวังของคนไทยทั้งชาติ ในการที่จะทรงนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง หลังความตกต่ำและอัปยศอดสูที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุด ด้วยจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ผู้พึงพอใจให้คนชาติเดียวกันยกย่องตนว่าเป็น “ท่านผู้นำ” ตามอย่างมุสโสลินี (“Il Duce”) และฮิตเลอร์ (“Der Führer”) ที่ต่างมีสมญานามแปลได้ความหมายเดียวกัน นำประเทศไปเข้าข้างญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร พร้อมออกคำขวัญว่า “เชื่อผู้นำ ชาติพ้นภัย” ครั้นเมื่อมหาสมุทรญี่ปุ่นแพ้สงครามและยอมจำนนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร ประเทศไทยจึงถูกกล่าวหาว่าเป็นฝ่ายแพ้สงครามและจวนเจียนจะถูกยึดครอง แม้จะแก้ต่างได้ด้วยอาศัยความเข้าใจและเมตตาริจิตของสหรัฐอเมริกา โดยยกเอาความกล้าหาญของขบวนการเสรีไทยและคนไทยในประเทศผู้รักชาติว่าไม่เคยยอมก้มหัวให้ศัตรู แต่ไทยก็ต้องเสียค่าปฏิกรรมสงคราม (war reparations) มากโข ทหารฝ่ายสัมพันธมิตรที่เข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยกำหนดจะสวนสนามในกรุงเทพฯ เพื่อแสดงแสนยานุภาพอันเกรียงไกรอย่างไม่เกรงใจเจ้าของประเทศ และเตรียมให้ พลเรือเอก ลอร์ดหลุยส์ เมาร์ทแบตเตน แห่งกองทัพอังกฤษ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารฝ่ายสัมพันธมิตรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงของอังกฤษ เป็นประธานการสวนสนามในครั้งนี้

ครั้นถึงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๔๘๙ ซึ่งเป็นวันสวนสนาม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ในฐานะที่ทรงเป็นประมุขของประเทศและจอมทัพไทย ทรงเครื่องแบบจอมพลทหารบก ทรงตรวจพลสวนสนามและทรงรับการถวายความเคารพด้วยความสง่างาม จากทหารต่างชาติที่เป็นทหารฝ่ายสัมพันธมิตรและคนไทยในขบวนการเสรีไทยซึ่งเป็นทหารในสังกัดกองทัพต่างชาติที่เดินสวนสนาม ณ ท้องสนามหลวงและถนนราชดำเนิน ส่วนลอร์ดหลุยส์ เมาร์ทแบตเตน ลดฐานะลงเป็นผู้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทร่วมพิธีสวนสนาม ศักดิ์ศรีของประเทศไทยและของชาวไทยทั้งชาติเจิดจรัสขยับไล่เมฆหมอกแห่งความอึมครึมด้วยการเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานการชุมนุมสวนสนามของทหารต่างชาติในวันนั้นอย่างสมพระเกียรติ นับว่าทรงกอบกู้เกียรติภูมิของชาติไว้ได้ด้วยพระ บุญญาบารมี ความซื่อสัตย์ของคนไทยว่าประเทศจะถูกยึดครองหรือไม่หมดไปทันที ทุกคนรู้สึกมั่นใจ

ว่ายังเป็นไทอยู่ ขวัญและจิตใจของไทยทั้งมวลดีขึ้น มีกำลังใจมากขึ้นที่จะต่อสู้ต่อไปกับความทุกข์ยากอันเกิดจากผลของสงคราม

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๙ แห่งพระราชวงศ์จักรี ในค่ำวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ การสืบราชสมบัติเป็นไปตามมาตรา ๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๙ (๘) แห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ รัฐสภาเรียกประชุมฉุกเฉิน ณ ห้องประชุมรัฐสภา ท้องพระโรงพระที่นั่งอนันตสมาคม ลงมติให้ความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ให้กราบบังคมทูลอัญเชิญขึ้นครองสิริราชสมบัติสืบต่อจากสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช เพื่อมิให้ประเทศว่างเว้นจากการมีประมุข เมื่อทรงรับสิริราชสมบัติตามคำกราบบังคมทูลแล้ว รัฐบาลจึงแจ้งให้ประชาชนทราบ ดังความตอนหนึ่งว่า

“จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกันว่า สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ได้ขึ้นครองราชย์สืบราชสันตติวงศ์ เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ เป็นต้นไป”
วันที่ ๑ ของปีที่ ๑ แห่งรัชกาลที่ ๙ จึงเริ่มขึ้นในวันนั้น

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช หลังทรงรับสิริราชสมบัติได้ไม่นาน สี่พระพักตร์
หม่นหมอง ขณะเสด็จพระราชดำเนินออกจากพระบรมมหาราชวัง เมื่อเสร็จสิ้น
การพระราชพิธีพระบรมศพสมเด็จพระบรมเชษฐาแล้วในค่ำคืนหนึ่ง

แม้จะกะทันหันและเป็นเวลาที่เศร้าโศกพระทัยเป็นที่ยิ่งเช่นนี้ ทรงรับที่จะเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อไปด้วยพระราชหฤทัยที่แน่วแน่และเข้มแข็ง ขณะมีพระชนมายุเพียง ๑๘ พรรษา ด้วยทรงเห็นแก่ชาติบ้านเมืองและประชาชน ทรงตรัสเมื่อเสด็จออกมหาสมาคม ณ ท้องพระโรง พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมหาสุรยพิมาน ความตอนหนึ่งว่า

“จะทำทุกอย่างเพื่อประเทศชาติและเพื่อความผาสุกของประชาชนอย่างเต็มความสามารถด้วยใจสุจริต”
นับแต่วันที่เสด็จขึ้นครองราชย์จนวันนี้ทรงทุ่มเทพระวรกายเพื่อความผาสุกของพสกนิกรและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศอย่างมิเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ทรงเป็นกำลังให้แผ่นดินเสมอมา สมดังพระนาม “ภูมิพล” ซึ่งแปลว่า “กำลังของแผ่นดิน” แม้จะมีพระชนมายุเกือบ ๘๐ พรรษา แต่ยังทรงตั้งพระทัยแน่วแน่ที่จะปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่อไปอย่างไม่มีกำหนด ดังพระราชดำรัส เมื่อเสด็จออกสืบทอดพระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อเช้าวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ความตอนหนึ่งว่า

“จิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกคน ทุกฝ่าย ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแล้ว มีกำลังใจมากขึ้น”

การทรงรับสิริราชสมบัติทำให้ความหวังของไทยทั้งชาติไม่ดับสูญไป พสกนิกรมีกำลังใจและความหวังขึ้นมาอีก จนกล่าวได้ว่าทรงเป็นบุญแก่ความวัฒนาสถาพรของชาติ พระราชนิพนธ์ทรงรับมาทำด้วยพระวิริยะอุตสาหะ “อย่างสุดชีวิต” ถ้าจะพูดอย่างภาษาธรรมดา และถ้าจะเปรียบประเทศชาติเป็นร่างกาย ซึ่งมีสภาพหมดเรี่ยวแรงและแทบหมดหวังในการมีชีวิตอยู่รอดภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทรงเป็นดั่งจิตวิญญาณของชาติที่ไม่ยอมดับสูญหรือหนีออกจากร่าง อยู่ร่วมชะตากรรมต่อไป เป็นเหตุให้ร่างกายค่อย ๆ พลิกฟื้น ต่อสู้ จนกระทั่งวันนี้มีสภาพแข็งแรงมั่นคงและผาสุก

ขอทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ส่วนหนึ่งของกาพย์เห่เรือฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
เมื่อกองทัพเรือจัดขบวนเรือพระราชพิธีเฉลิมพระเกียรติ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๙

น.อ.ทองย้อย แสงสินชัย ร.น. ประพันธ์

บทที่ ๑ สรรเสริญพระบารมี

ฯลฯ

ยกกรขึ้นเหนือเศศ	กราบบทเรศองค์ภูมิพล
หกสิบล้านสาคร	เป็นมงคลครองแผ่นดิน
เดชะพระบารมี	จำเรณูศรีจำเรณูสิน
เย็นจิตอยู่อาภิน	ทุกธานินทร์เทิดพระนาม
คือแสงทิพย์ที่ส่องไทย	คือสายใยแห่งทวยสยาม
ยิ่งยาววันยิ่งแวงวาม	ยิ่งยาวยามยิ่งร่มเย็น
หัตถ์ทิพย์แห่งท่านไท่	กำจัดไ้กำจัดเชื้อ
ถอนทุกข์ขุกกล้าเค็ญ	เย็นทั่วหน้ามาทุกฉนำ
แผ่นดินที่ทรงครอง	แผ่นดินทองแผ่นดินธรรม
คราวเชื้อเข้าครอบงำ	ทรงดับเชื้อทุกคราวครัน
เหน็ดเหนื่อยนั้นหนักนัก	ทรงงานหนักอเนกอนันต์
วันพักเพียงสักวัน	ก็แสนน้อยดูนานเกิน
วังทิพย์คือท้องทุ่ง	ม่านงามรุ่งคือเขาเขิน
ร้อนหนาวในราวเนิน	มาโลมไล่ต่างรสสุคนธ์
ย่างพระบาทที่ยาตรา	ยารอบหล้าฟ้าสกล
พระเสโทที่ถึงทัน	ถ้าไหลรวมคงท่วมไทย
ทรงธรรมโดย “ทรงทำ”	พระทรงนำอเนกนัย
ยี่ดรอยยุคลไคล	ย่อมคว่ำชัยให้โลกชม
ยามภัยพิบัติเบียน	จำจนเจียนจวนจ่อมจม
ทรงเสกชีวิตตรม	ให้กลับฟื้นขึ้นยืนตน
ถิ่นโหยระหายนหิว	ที่เหือดแห้งทุกแห่งหน
ย่อมขึ้นด้วยหยาดชล	ที่ทรงชุบให้ฉำทรวง
คือธารเมตตาธรรม	อันลี้กล้าทะเลหลวง
เอิบอาบกำซาบปวง	ทุกลมปราณด้วยปราณี
แผ่ผายข่ายการุณย์	เบิกบัวบุญพระบารมี
คุ้มครองป้องธานี	ให้บานขึ้นรื่นเริงชนม์
ทศธรรมล้ำสถิต	ทศทิศไร้ทุกข์ทน
พระเดชอดุลย์ดล	ทั้งสากลจึงเกริกไกร

ฯลฯ